

Fiskarnas barnkammare

De grunda havsvikarna är en värdefull naturmiljö. Bottenväxterna och den höga vattentemperaturen tidigt på våren gör att vikarna fungerar som ”barnkammare” för fiskyngel. I vikarna finns också förutsättningar för ett rikt sjöfågelliv i Uppsala läns skärgårdar.

Förändringar i naturmiljön

Vid muddring och deponering av muddermassor i vatten grumlbas partiklar upp i vattnet och ändrar förutsättningarna för växter och djur. Om grumlingen sker precis i anslutning till att fisken lekt, kan en hel årskull förloras om rommen täcks av slammet. Ljuset förändras så att vissa djur har svårt att hitta mat. Om det finns föroreningar i

sedimentet kan de komma ut i vattnet och försämma vattenkvaliteten för växter, djur och människor. När en vik muddras ökar vattenomsättningen. Det ökade vattenflödet leder till att vattentemperaturen inne i viken sänks och att vegetationen minskar. Förändringen innebär att fiskyngel och bottenlevande djur får svårare att överleva.

Vikar med trösklar i mynningen är särskilt känsliga för förändringar som muddring, eftersom tröskeln skapar en tydlig skyddad livsmiljö för de djur och växter som lever inne i viken.

Att vara försiktig vid muddring i våra grunda vikar lönar sig, för visst vill väl du att också dina barn ska kunna meta abborre från bryggan en sommarkväll!

Kontakt

Länsstyrelsen i Uppsala län
Hamnesplanaden 3
751 86 UPPSALA
Telefon: 018-19 50 00 (vxl)
Fax: 018-19 52 01
webb: www.c.lst.se
e-post: lansstyrelsen@c.lst.se

Grafisk form: Ylva Englund
Foto omslag: Henrik Schreiber, Naturvårdsverket
(Tät vegetation av knoppslinga)
Tryck: TryckJouren AB, Uppsala 2005

Vill du veta mer?

”Vägledning för muddringsverksamhet i Uppsala län”
Rapport 2004:9 i Länsstyrelsens meddelandeserie

”Grunda havsvikar under påverkan av landhöjning”
Informationsblad från Naturskyddsföreningen i Tierp
och Länsstyrelsen, 2004

Fiskeriverket	www.fiskeriverket.se
Kommunen	Kontakta ditt lokala miljökontor.
Naturvårdsverket	www.naturvardsverket.se
Upplandsstiftelsen	www.upplandsstiftelsen.se

Vägledning för dig som vill muddra

I denna skrift har Länsstyrelsen i Uppsala län sammanställt en del viktig information till dig som vill muddra, vad som gäller enligt lagen och framför allt varför vi ska vara försiktiga vid muddringar. Läs igenom häftet och hör sedan gärna av dig till oss!

LÄNSSTYRELSENS
MEDDELANDESERIE
2005:9

FAKTABLAD
MILJÖENHETEN
ISSN 0284-6594

Foto vänster:
Vy över en opåverkad vik längs kusten. Foto: Johan Persson, Upplandsstiftelsen

Foto nedan:
Grunda havsvikar fungerar som fiskynglens "barnkam-mare". Bland undervattens-växterna finns god tillgång på mat och skydd mot rovfiskar. Foto: Gustav Johansson, Upplandsstiftelsen

Foto höger sida:
Gäddyngel. Foto: Henrik Schreiber, Naturvårdsverket

Muddring innebär att fördjupa eller restaurera ett vattenområde genom att flytta bottenmaterial. Att muddra innefattar själva arbetet med att ta bort bottenmaterial men också att ta hand om muddermassorna och lägga dem på en lämplig plats.

En förutsättning för att få muddra är att du har tillåtelse av vattenägaren, det kallas i lagtext för att ha rådighet över vattnet. Samma sak gäller för deponering av muddermassorna, du måste ha tillstånd från fastighetsägaren för det område där du ska lägga upp massorna.

Jag vill muddra – hur gör jag?

- Ta reda på vilka allmänna och enskilda intressen som finns inom området och om de kan skadas av muddringen.
- Skicka in en anmälan till Länsstyrelsen.
- Ansök om tillstånd för muddringen (*gäller vid stor påverkan av allmänna och enskilda intressen*).

Allmänna och enskilda intressen
För att få muddra måste du enligt lagen kunna visa att allmänna och enskilda intressen inte tar skada. Exempel på allmänna och enskilda intressen är fisk, undervattensväxter, människors hälsa, kulturlämningar och andras egendom.

Det är ofta svårt att bedöma om dessa intressen kan komma att ta skada. Kontakta Länsstyrelsen så kan vi ge dig information om allmänna intressen som finns inom det område där du vill muddra. Det kan också vara klokt att i ett tidigt skede kontakta dina grannar och diskutera den muddring du vill utföra.

Att tänka på:

Tidpunkt för muddring
Muddringar bör göras på hösten eller under vintertid då de gör minsta skada på miljön. Under vår och sommar kan de inverka negativt på livet i vattnet och störa friluftslivet. Undantag är mynningsområden för vattendrag där havsöring finns. Där bör muddring även undvikas under lektiden (september-november).

Sprängning
För sprängning i vatten krävs som regel tillstånd av Miljödomstolen. Tillstånd till själva sprängningen ges av polisen. Fisk kan ta stor skada av sprängningen.

Återkommande muddring
För att begränsa grumling i vattnet och påverkan på naturmiljön bör muddring vid upprepade tillfällen undvikas. Det är bättre att göra de åtgärder som behövs i ett sammanhang än att återkomma flera gånger.

Vikar med trösklar
I grunda havsvikar med trösklar bör inte muddring utföras så att tröskeldjupet ändras.

Muddermassor
Muddermassor bör läggas på fast mark på ett sådant sätt att de inte kan återföras till vattnet vid högvatten.

Strandskydd
Vill du muddra i närheten av stranden måste du söka dispens från Strandskyddslagen. Det gör du hos kommunen. Bestämmelserna om strandskydd gäller vid havet, insjöar och vattendrag och omfattar både landområde och vattenområde med dess undervattensmiljö (generellt 100 m från strandlinjen upp på land och 100 m ut i vattnet). Syftet är att trygga tillgången till platser för bad och friluftsliv åt allmänheten och att bevara bra livsvillkor för växt- och djurlivet.

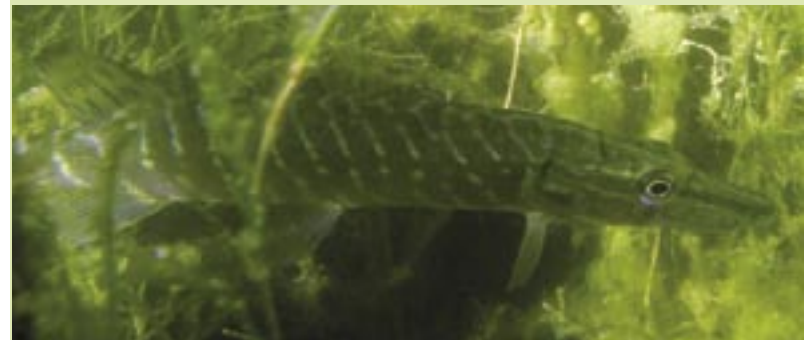
Fornlämningar
Både i vatten och på land finns fornlämningar och andra kulturhistoriska lämningar efter mänsklig verksamhet. Det kan vara vrak, boplatser, hamnanläggningar, bygglämningar m m. Lämningarna är skyddade enligt kulturminneslagen.

Vilka uppgifter ska skickas till Länsstyrelsen i en anmälan?

En anmälan om muddring till Länsstyrelsen ska innehålla de uppgifter som behövs för att muddringens omfattning och miljöeffekter ska kunna bedömas, det vill säga:

- namn och kontaktuppgifter för den som vill muddra,
- motiv för muddringen,
- karta över området där muddringen ska genomföras (t ex kopia på sjökort),
- detaljerad karta/skiss som beskriver muddringens omfattning (bottenyta i m², utformning, vattendjup före och efter muddringen),
- fastighetsbeteckning, fastighetsägare och fiskerättsinnehavare,
- uppgift om angränsande fastigheter och om kontakt tagits med dessa fastighetsägare,
- planerad tidpunkt,
- planerad metod,
- uppgifter om ev. VA-ledningar, kablar etc. i området,
- mängd muddermassor (m³) som uppkommer och typ av material (t.ex. sand, lera eller gytta),
- beskrivning om hur och var muddermassorna ska läggas upp (inklusive karta/skiss),
- beskrivning av konsekvenser för miljön och människors hälsa.

Uppgifterna skickas till miljöenheten på Länsstyrelsen. Utifrån ditt underlag kan Länsstyrelsen göra en bedömning av om det räcker med en anmälan eller om du måste söka tillstånd för muddringen.

Ansökan om tillstånd

Behöver du söka tillstånd ska ansökan kompletteras med en så kallad MKB (miljökonsekvens-beskrivning) enligt 6 kapitlet i Miljöbalken. Ansökan behandlas av Miljödomstolen.